

# "ВИНОЖИТО" И ПРАВОСЛАВНОТО УНИЈАТСТВО

По повод моето објавено интервју во "Актуел" од 18.8.2006 г., а за унијатството и можноста основање Македонска унијатска црква во Северна Грција, дозволете ми да изразам уште неколку мисли, за кои веќе подолго време се разговара во раководството на "Виножито", дознавајќи дека овој дел од интервјуто предизвика интерес во македонската јавност и пошироко. Пред сè, би сакал да напомам дека во мојата изјава има два клучни збора, односно изрази со кои се дефинира рамката на оваа политичка иницијатива на "Виножито". Тоа се зборот "размислуваме" за можно основање на Унијатска црква во Северна Грција и второ дека би сакале да се почне една "широка дискусија" по ова прашање. Би сакал да кажам и нешто повеќе за политичките мотиви на овие наши размислувања и иницијатива, сакајќи да се почне всушност дијалог околу оваа тема, со аргументирани ставови околу прашањето. Имено, ако видиме како се развива македонштината и современиот македонски идентитет, тогаш треба објективно да заклучиме дека на овие

балкански простори тој се развива, односно се појавува хронолошки по другите веќе развиени национални идентитети на другите балкански народи, што донесе тие да формираат свои национални држави порано од Македонците, уште во XIX век (Грција, Србија, Бугарија), со исклучок на Албанија, која тоа го направи на почетокот на XX век. Неспорно е дека со самото формирање на национални балкански држави полека се губи "екуменскиот карактер" на православието поради државните антагонизми на православните балкански народи. Со други зборови, во рамките на балканските држави се основаат т.н. православни национални цркви во секоја балканска држава, особено што си ги тераат своите државно-црковни интереси. Факт е дека најсилните балкански национализми, во смисла на "силината" на државата (грчкиот, српскиот, бугарскиот), уште од порано биле најголемите противници на развивањето на македонскиот национализам и на македонштината пошироко, вршејќи разни притисоци континуирано

на македонското население во овие простори. Исто така, државните православни цркви играле и сè уште играат главна улога во оспорувањето на македонштината до ден денес. Само да напомам дека грчките попови и Грчката црква биле најголеми противници на македонските комити на почетокот на минатиот век

во Северна Грција. На антимакедонската борба на грчката држава на нашите простори предводеше грчката православна црква, континуирано соработувајќи со отоманските власти против ослободителното македонско движење. Овие податоци лесно се наоѓаат во мемоарите на самите Грци учесници, во грчките

## АПЕЛ

Осумнаесетгодишната Сања Чавдарова боледува од речиси неизлечива болест Gvadriletia Spastika – Паралисис Церебралис, меѓутоа постои мала искра надеж по пат на хируршка интервенција состојбата на Сања да се подобри дури до 70 отсто. Интервенцијата треба да се изврши во Меѓународниот Институт во Москва, и ќе чини 42.000 долари.

**ЗАТОА ВЕ МОЛИМЕ ДАЈТЕ ГО ВАШИОТ ДОБРОВОЛЕН ПРИЛОГ ЗА ДОБРОТО НА НАШАТА КЕРКА - ЗА ДОБРОТО НА СИТЕ НАШИ ДЕЦА.**

Чавдарова Мара  
Мито Хаџи Василев 83, Струмица  
IBAN:/MK07 (account in CHF in PCB)380503311302471  
SWIFT: PRBUMK22XXX

Чавдарова Мара  
EUR acc: 380-5-033113-012-10  
INAN:/MK07380503311301210  
SWIFT: PRBUMK22XXX

www.sanjac.cjb.net  
tel: 034 / 329 - 702

архиви, а членовите на "Виножито" имаат истражувано и најдено такви информации минатите години, трагајќи по нив, значи можат аргументирано да зборуваат за овие настани.

Да не зборуваме, пак, за Бугарската егзархија и нејзината улога не само во Северна Грција, но и пошироко, во улога на одбрана на бугарските национални интереси против македонските на овие простори. За Српската православна црква доволно е да се види што таа и денес прави и како дејствува за да се потврди, односно да се донесе заклучок каков што е напишан и на почетокот на текстов околу негативната и непријателската улога на овие субјекти за македонските интереси. Интересно е да се потенцира дека македонското население има традиција, односно отсекогаш изразуваше негодување, дури и одбивност кон улогата на т.н. "браќа" православни конкретно против самата патријаршиска власт. Најверојатно дејствувањето на патријаршиските власти, но можеби и инстинктот на македонскиот народ континуирано го тераше да гледа сомнително кон нивната улога.

Почнувајќи од Богомилското движење, што несомнено беше антипатријаршиско движење пред многу векови токму на нашите простори (Преспа и поширокиот регион) сè до Кукушаните и нивното писмо до Папата Пие IX за пристапување кон унијатството во 1859 година сè до познатата песна на Григор Прличев "1762 лето", која многу сликовито ја опишува улогата на Патријаршијата при укинувањето на Охридската архиепископија и негативната улога на македонските простори.

Темата "Унијатство" ние

во "Виножито" не ја поврзуваме директно или само со македонското малцинство во Грција. Само кусомен човек може да тврди дека ќе бидат решени или нерешени проблемите на Македонците во Грција со пристапување кон православно унијатство. Мотивите се сосема поинакви. Целите на еден таков потег на "Виножито" се многу пошироки и се однесуваат на перспективите на македонштината како целина во идно време. Во тие рамки се допира секако не само македонското малцинство во Грција, туку и другите македонски малцинства во балканските држави.

Живеејќи како Македонци во една средина во која балканските национализми континуирано го напаѓаат македонскиот идентитет, илузорно е човек да верува дека другите православни цркви или кругови, како најагресивни претставници на државниот национализам во нивните држави, барем наредните години, да не кажат децении, ќе ја променат политиката во однос на ова прашање. Ако другите балкански држави го признаат и го почитуваат македонскиот идентитет како таков, црквите нема да го направат тоа барем во наредно време. Тука треба да се спомне и негативната улога во македонските работи на некои клучни фактори во светот на православието и надвор од Балканот - Руската православна црква која никогаш, како и руската политика на Балканот, не одигра позитивна улога во корист на интересите на македонскиот народ во целина. Пред сè, македонската јавност да се запознае што значи унијатство. Нека се искажат не само поповите и владиците, туку и историчарите и по-

литичарите и стручните лица. Да се истакне дека не се исто католицизам и унијатство. Тука треба да се спомне дека Портокаловата револуција во Украина против блискорускиот режим, која беше поткрепувана од Западот, неслучајно се развиваше во Западна Украина токму во регионот каде православните унијати се најсилни. Македонската јавност да се информира за посебностите - разликите и во самата догма и црковните ритуали или подобро речено за сосема малите разлики според нас на православните унијати со останатите православни христијани. Најголемата разлика меѓу православните унијати верници и останатите православни верници е дека како главатар на црквата се спомнува папата, а не патријархот. Е, сега дали треба во македонските православни цркви да се спомнува патријархот, што не го признава македонскиот идентитет и народ, може да биде реторичко но и политичко прашање... Ако, пак, зборуваме за денешната македонска идеологија широко, од политичка гледна точка сметаме дека во сите полиња треба да се отворат перспективите кон Западот. Црковната и религиозната компонента се важни во овој процес. Западните буржоаски демократии, сакајќи некој да го признае тоа или не, последните децении се главните играчи на нашите простори и единствените кои давале поткрепа на македонската борба за национална еманципација. Врските меѓу унијатството и католицизмот се блиски и сериозни, а Католичката црква игра значајна улога во многу европски силни држави. Да се спомнат Италија, Шпанија, Австрија, Гер-

манија (новиот папа има германско потекло), од "постарата" гарнитура на земјите-членки на ЕУ, како и Полска, Чешка, Словачка, Словенија од поновите... А каде се тука Патријаршијата и православните власти? Кои се денес овие државни, национални субјекти, па и европски народи кои не го оспоруваат македонскиот идентитет? Со кои можеме рамноправно да развиваме односи и врски во сите полиња на соработка како народ и политички субјект и индивидуално или колективно без нивно оспорување на нашиот идентитет? Со кои идеологии можеме да се солидаризираме и да гледаме во иднина? Со нашите "православни браќа" во балканските држави кои не сакаат ни нашето име да го спомнат или со прагматичните Европејци? Каква улога може да одигра кон оваа перспектива Унијатската компонента, гледајќи од македонска перспектива?

Неслучајно во "Виножито" веламе дека ја гледаме само политичката страна на црковната и религиозната компонента во македонскиот мозаик и дека духовното и догмите се сосема друг свет кои не се поврзуваат со политичките мотиви. Кои се политичките перспективи во иднина на условно речено на "Западот" и на "Истокот"? Балканските национализми неспорно спаѓаат во "источниот политички амбиент". Зошто македонштината во пошироки рамки да не реши веќе еднаш за секогаш дека ќе чекори кон Западот, немајќи што да чека од Балканот?

**Павле Филипов  
Воскопоулос,  
член на колективното  
раководство на "Виножито"**

## ВО ОДБРАНА НА МАНДАТАРОТ

Се јавувам во врска со отвореното писмо објавено во "Утрински весник" од 3.8.2006 година од академик Али Алиу и од писателот Ким Мехмети, со наслов "Мандатарот не ја почитува политичката волја на Албанците".

Според Уставот, мандатарот има неприкосновено право да ја составува Владата и сам ги избира нејзините членови и никој друг освен него, бидејќи таа е колективен орган на чие чело стои премиерот и тој ја сноси севкупната одговорност на работата на Владата, како што е, всушност во сите демократски парламентарни држави.

Сакам да ги потсетам уважените господа на првите парламентарни избори од осамостојувањето на Република Македонија, одржана на 11 ноември 1990 година. ВМРО-ДПМНЕ освои најмногу пратеници и тоа 38, наспроти СКМ-ПДП, кој на Конгресот во април 1991 година го промени името во сегашното СДСМ, кој освои само 31 пратеник, па беше спречен да формира своја влада. Така, на почетокот се формира експертска Влада со непартиски луѓе, па набрзо со падот на таа Влада, со разни мани-

пулации, СДСМ формира своја Влада.

Со воинствените изјави на ДУИ дека мора да биде во новата Влада, а да се исклучи ДПА, таа сама си го изгуби рејтингот кој досега го имаше, и паднаа маските дека во текот на 2001 година тие се бореле за "човековите права" на Албанците, кога Македонија беше нападната од протекторатот Косово, војна во која се вклучи дел од албанската популација од Македонија. Ова се потврдува и со заклетвата која ја давале припадниците на ОНА ... "дека ќе се борат за обединување на сите албански територии"... а мапата на голема Албанија предвидувала покрај Косово, делови од

Јужна Србија, делови од Црна Гора, делови од Грција и од Западна Македонија, вклучувајќи го дури и Скопје.

Во оваа прилика сакам да дадам еден коментар за уважениот публицист и писател Ким Мехмети, кој во своите исказувања е многу "слаткоречив". Така, во едно негово истапување во Белград, за кризната 2001 година, на присутните им ја објаснил кризата во Македонија ... "дека Албанците се борат за своите 'човекови права' и дека борците на ОНА се бореле исклучително со безбедносните сили на Македонија, а не со цивили и цивилни објекти", а знаеме дека тоа е нотарна лага. Да се потсетиме на сверските убиства на чу-

варите на мотелот "Бриони" при што беше разнесен и објектот. На разните киднапирања и убиства на цивили на свадба, на полиња, мачењето и унакажувањето на градежните работници на Г.П. "Маврово", киднапирања на недолжни цивили и до денес неразјаснетите 12 киднапирани цивили - Македонци.

Ме радува што голем дел од албанската интелектуална елита ги осудува воинствените изјави на одделни челници на ДУИ и оваа партија треба да се помири да биде конструктивна опозиција.

**Димитрија Брезовски,**  
Гостивар



Рубриците ФОРУМ и ПИСМА ја отсликуваат нашата отвореност кон јавноста. Овде автентично објавуваме и текстови кои не се во согласност со нашата уредувачка политика.

